

پرسشنامه خلق و خوی اجتماعی

سازنده باس و پلامین هنجاریابی صفاری نیا و حکم آبادی

مقدمه

وقتی کسی را شاد و «خوش» و دیگری را فعال و پر انرژی، و دیگران را آرام، محتاط یا مستعد طغیان‌های خشم وصف می‌کنیم، به خلق و خو اشاره داریم: تفاوت‌های فردی پایدار در کیفیت و شدت واکنش هیجانی، سطح فعالیت، توجه، خودتنظیمی هیجانی. پژوهشگران به طور روزافزونی به تفاوت‌های سرشتی در نوباوگان و کودکان علاقه مند شده‌اند، زیرا تصور می‌شود صفات روانی که خلق و خو را به وجود می‌آورند، شالوده شخصیت بزرگسال را می‌سازند. بررسی طولی نیویورک، که الکساندر توماس و استلاچس در سال ۱۹۵۶ آن را آغاز کردند، طولانی‌ترین و جامع‌ترین بررسی خلق و خو تا به امروز است. جمعاً ۱۴۱ کودک از اوایل نوباوگی تا بزرگسالی پیگیری شدند. نتایج نشان دادند که خلق و خو، مهم‌ترین عاملی است که احتمال دچار شدن کودک به مشکلات روانی یا مصون ماندن از عوارض بسیار استرس‌زای خانوادگی را افزایش می‌دهد. با این حال، توماس و چس دریافتند که سرشت، ثابت و تغییرناپذیر نیست، روشهای تربیت می‌توانند سبک‌های کودکان را به مقدار زیاد تغییر دهند. این یافته‌ها، الهام بخش پژوهش گسترده درباره خلق و خو، از جمله پایداری آن، مبنای زیستی آن و تعامل آن با تجربه‌های فرزند پروری بوده‌اند (روت باروت، ۲۰۰۵). معمولاً خلق و خو را با یکی از این سه روش ارزیابی می‌کنند: مصاحبه با والدین و دادن پرسشنامه به آن‌ها؛ ارزیابی‌های رفتاری توسط دکتراها، پرستارها، یا مراقبت کنندگانی که کودک را خوب می‌شناسند؛ یا از طریق مشاهده مستقیم به وسیله پژوهشگران. علت اینکه بر گزارش‌های والدین تأکید می‌شود این است که آن‌ها آگاهی عمیقی در مورد فرزند خود دارند. در عین حال از این گزارش‌ها به خاطر سوگیری و ذهنی بودنشان انتقاد شده است. با وجود این، ارزیابی‌های والدین تا اندازه‌ای با مشاهدات رفتار کودکان همبستگی داشته است و برداشت‌های والدین برای آگاهی از شیوه‌هایی که آن‌ها فرزند خود را در نظر می‌گیرند و به او پاسخ می‌دهند، مفید هستند. اخیراً برای تکمیل کردن این روش‌ها، از ارزیابی‌های فیزیولوژیکی استفاده شده است، به این امید که فرایندهای زیستی زیربنای سبک‌های سرشتی مشخص شوند. اغلب این کوشش‌ها بر کودکان کم‌رو که به محرک‌های تازه به صورت منفی واکنش نشان می‌دهند و از آن‌ها کناره می‌گیرند، و کودکان مردم‌آمیز که به اشیاء و افراد تازه، هیجان مثبت نشان می‌دهند و نزدیک می‌شوند، تمرکز کرده‌اند (روت بارت، ۲۰۰۵). اگر سبک‌های هیجانی کودکان در طول زندگی آن‌ها ثابت نبود، به سختی می‌توانستیم بگوییم که خلق و خو واقعاً وجود دارد. در واقع، یافته‌های بررسی‌های متعدد، از ثبات خلق و خو حمایت می‌کنند. نوباوگان و کودکانی که در فراخنای توجه، سطح فعالیت، تحریک‌پذیری، مردم‌آمیزی، یا کم‌رویی، نمره کم یا زیاد می‌گیرند، اگر چند ماه بعد یا چند

سال بعد، و گاهی حتی در بزرگسالی دوباره ارزیابی شوند، احتمالاً به طور مشابهی واکنش نشان می‌دهد (کوچانسکا ، ۱۹۹۷؛ فوگل، ۱۹۹۳؛ روت بارت ، ۲۰۰۵). با این حال، وقتی که شواهد موجود در کل به دقت بررسی شود ثبات سرشت از یک مقطع سنی به مقطع بعدی، کم یا متوسط است (روت بارت^۳ ، ۲۰۰۵). وقتی کودکان را دوباره ارزیابی می‌کنند معلوم می‌شود که تعداد کمی از آنها بدون تغییر مانده‌اند، در حالی که تعداد زیادی از آنها تغییر کرده‌اند. در واقع، برخی ویژگی‌ها، مانند کمرویی و مردم‌آمیزی، فقط در کودکان دو انتهای منحنی در بلند مدت ثابت می‌مانند یعنی آنهایی که در ابتدا خیلی کم رو یا خیلی مردم‌آمیز بوده‌اند (کر و دیگران، ۱۹۹۴).

روش تهیه

پرسشنامه خلق و خوی اجتماعی توسط **Arnold Buss & Robert Plomin** تهیه و تدوین شده است. که با هدف ارزیابی خلق و خوی فرد در میان اجتماع و در ارتباط با دیگران طراحی و منتشر شده است و نسخه ترجمه شده این پرسشنامه بر روی ۴۵۰ نفر از دانشجویان دختر دانشگاه‌های شهر تهران (سراسری-آزاد-پیام نور) اجرا شد.

نمره گذاری

این پرسشنامه که از نوع مداد-کاغذی و خود گزارش‌دهی است، مشتمل بر ۲۰ گویه است. نمره‌گذاری گویه‌ها بر اساس مقیاس لیکرت پنج درجه‌ای کاملاً مخالفم، ۱؛ مخالفم، ۲؛ نه موافقم نه مخالفم، ۳؛ موافقم، ۴؛ کاملاً موافقم، ۵) انجام می‌شود.

- در صورتی که نمرات پرسشنامه بین ۲۰ تا ۴۰ باشد، میزان خلق و خوی اجتماعی ضعیف
- در صورتی که نمرات پرسشنامه بین ۴۰ تا ۶۰ باشد، میزان خلق و خوی اجتماعی متوسط
- در صورتی که نمرات بالای ۶۰ باشد، میزان خلق و خوی اجتماعی بسیار خوب می‌باشد. همچنین نتایج بررسی همسانی درونی در پژوهش صفاری‌نیا و حکم‌آبادی (۱۳۹۵) نشان داد که به جز گویه‌های ۱، ۵، ۷، ۸، ۱۵، ۱۶، ۱۸، ۱۹، ۲۰ بقیه گویه‌ها با نمره کل همبستگی بالایی دارند، بنابراین از ۲۰ گویه پرسشنامه ۹ گویه مذکور حذف شده و تعداد آنها به ۱۱ گویه کاهش پیدا کرد.

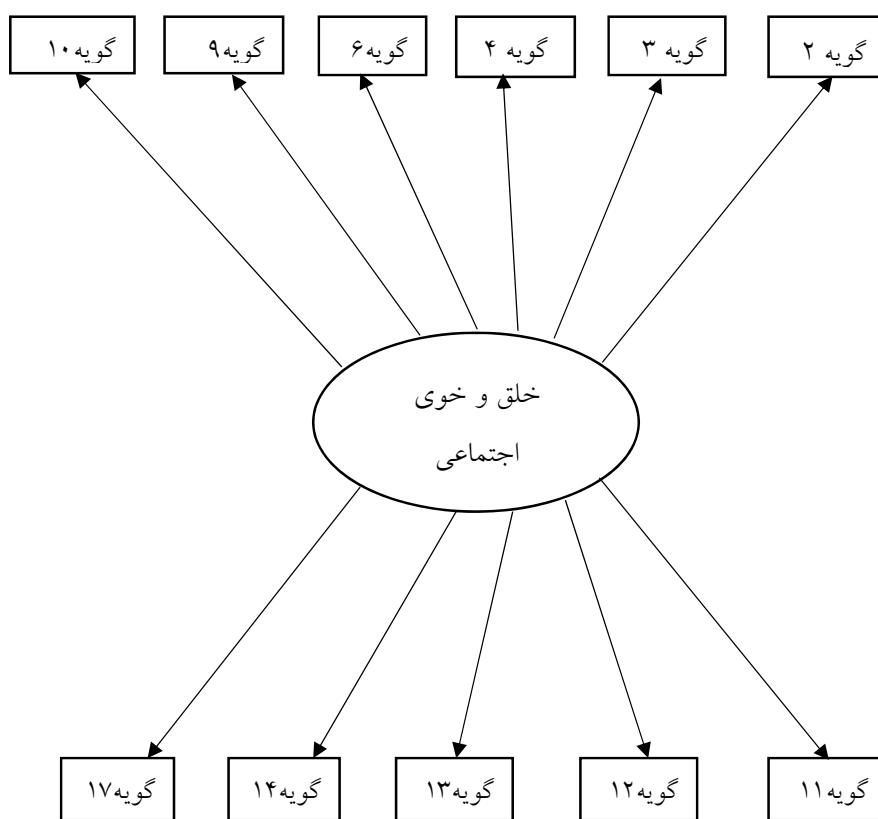
پایایی و روایی

در پژوهش صفاری‌نیا و حکم‌آبادی برای تعیین پایایی پرسشنامه از روش آلفای کرونباخ استفاده شده است. که ضریب به دست‌آمده برای کل پرسشنامه برابر با ۰/۷۱۲ است که این مقدار نشان می‌دهد پایایی سوالات در حد مطلوب است. همچنین به منظور بررسی روایی پرسشنامه از تحلیل عاملی تاییدی استفاده شد. نتایج روایی انجام شده و شاخص‌هایی نظیر:

PCFI ۰/۷۰۱, CFI ۰/۹۳۳, AGFI ۰/۹۷۲, GFI ۰/۹۸۴, RMSEA ۰/۰۴۰, X2/df ۱/۹۷۸

TLI ۰/۹۷۴ نشان داد که این پرسشنامه در جامعه ایرانی از برازش مطلوبی برخوردار است.

ساختار عاملی

این پژوهش به دنبال پاسخ بهسوالات تحقیق..... می باشد. امید است با همکاری و مساعدت شما، این امر مهم حاصل گردد. لذا از شما تقاضا می شود با قبول زحمت و صرف وقت خود صادقانه به سؤالات جواب بدهید. لازم به ذکر است که اطلاعات پرسشنامه فقط در جهت اهداف تحقیق استفاده خواهد شد و نیازی به ذکر نام نیست. قبلاً از همکاری صمیمانه شما تشکر می نمایم.

به هر عبارت امتیازی از ۱ تا ۵ تعلق می گیرد، ۱ برای عباراتی که با ویژگی های شما هماهنگ نیست و ۵ برای عباراتی که کاملاً با ویژگی های شما مطابق است. گویه های ستاره دار از پرسشنامه حذف شده است.

۱ ۲ ۳ ۴ ۵	*۱. من دوست دارم با مردم باشم.
۱ ۲ ۳ ۴ ۵	۲. معمولاً به نظر می رسد که من عجله دارم.
۱ ۲ ۳ ۴ ۵	۳. من به راحتی می ترسم.
۱ ۲ ۳ ۴ ۵	۴. من غالباً اندوهگین می شوم.
۱ ۲ ۳ ۴ ۵	*۵. وقتی من ناراحت هستم، اجازه می دهم مردم فوراً آن را بدانند.
۱ ۲ ۳ ۴ ۵	۶. من قدری تنها هستم.
۱ ۲ ۳ ۴ ۵	*۷. من دوست دارم همیشه مشغول باشم
۱ ۲ ۳ ۴ ۵	*۸. من به عنوان فردی خونگرم شناخته شده ام.
۱ ۲ ۳ ۴ ۵	۹. من اغلب احساس ناامیدی می کنم.
۱ ۲ ۳ ۴ ۵	۱۰. زندگی من سریع می گذرد.
۱ ۲ ۳ ۴ ۵	۱۱. رویدادهای هر روز، مرا به زحمت می اندازد و ناراحت می کند.
۱ ۲ ۳ ۴ ۵	۱۲. من اغلب احساس عدم امنیت می کنم.
۱ ۲ ۳ ۴ ۵	۱۳. چیزهای زیادی وجود دارد که مرا آزار می دهد.
۱ ۲ ۳ ۴ ۵	۱۴. وقتی می ترسم، وحشت می کنم.
۱ ۲ ۳ ۴ ۵	*۱۵. من ترجیح می دهم با دیگران کار کنم تا این که تنها باشم.
۱ ۲ ۳ ۴ ۵	*۱۶. من از لحاظ هیجانی زود ناراحت می شوم.
۱ ۲ ۳ ۴ ۵	۱۷. من اغلب احساس می کنم از انرژی زیادی منفجر می شوم.
۱ ۲ ۳ ۴ ۵	*۱۸. خیلی طول می کشد تا من عصبانی شوم.
۱ ۲ ۳ ۴ ۵	*۱۹. من نسبت به همسالانم کمتر می ترسم.
۱ ۲ ۳ ۴ ۵	*۲۰. من فهمیدم که مردم بیش از هر چیز دیگری تحریک کننده هستند.

- [۱]. سرمد، زهره و عباس حجازی و الهه حجازی، روش های تحقیق در علوم رفتاری، تهران: انتشارات آگاه (۱۳۸۵)
- [۲]. مومنی منصور؛ تحلیل های آماری با استفاده از SPSS؛ تهران، کتاب نو (۱۳۸۶).
- [۳]. حافظ نیا محمدرضا؛ مقدمه ای بر روش تحقیق در علوم انسانی؛ تهران، انتشارات سمت، چاپ یازدهم (۱۳۸۴).
- [۴]. کلانتري، خليل (۱۳۸۸)، پردازش داده ها در تحقیقات اجتماعی-اقتصادی با استفاده از نرم افزار SPSS، تهران نشر شریف.

Fornell, C. and D. F. Larcker (1981). "Structural equation models with unobservable variables and measurement error: Algebra and statistics." *Journal of marketing research*: 382-388.

Evans , D . , a Roth bart , M . K ; , (2005) Deve loping amodel foradult temperament . Manuscript Submitted For publication.

